

4. Justitsministeriets overvejelser

Voldtægt er en særlig form for alvorlig personfarlig kriminalitet, som ud over den anvendte vold eller trussel om vold også indebærer en grov integritetsmæssig krænkelse af offeret. Det nuværende straffniveau i voldtægtssager afspejler efter Justitsministeriets opfattelse ikke i tilstrækkeligt grad krænkelsen af offerets integritet og seksuelle selvbestemmelsesret. Der er derfor behov for en generel skærpelse af straffen for voldtægt.

Ud over at højere straffe bedre vil afspejle samfundets afstandstagen fra disse handlinger, vil en længere straf til voldtægtsforbryderen også kunne få betydning for behandlingen i fængslerne. I 1997 blev der i forbindelse med vedtagelsen af lov nr. 274 af 15. april 1997 om ændring af straffeloven mv. (Forstærket indsats mod seksualforbrydere m.v.) iværksat en treårig forsøgsordning med behandling af seksualforbrydere. Ordningen har i praksis været en betydelig succes, for så vidt som en meget stor del af de dømte har været indstillet på at indgå i behandlingen. Som følge heraf blev ordningen gjort permanent i efteråret 2000. Behandlingsordningen forudsætter imidlertid et behandlingsforløb af en vis varighed. Det har været anført, at det i voldtægtssager kan være svært med det nuværende straffniveau i alle sager at nå at få en meningsfuld behandling i gang, endsige afslutte behandlingsforløbet. En forhøjelse af straffen for voldtægt, således som lovforslaget lægger op til, kan medvirke til at sikre, at flere behandlingsbeløb kan gennemføres tilfredsstillende.

Folketinget kan tage initiativ til en skærpelse af straffen for bestemte forbrydelser på forskellige måder. Justitsministeriet har tidligere haft lejlighed til at redegøre nærmere herfor. Der henvises herved til Justitsministeriets svar af 1. april 1997 på spørgsmål nr. 7 af 4. februar 1997 fra Folketingets Retsudvalg vedrørende den såkaldte voldspakke (L 145 – bilag 8), Justitsministeriets svar af 10. januar 2000 på spørgsmål nr. 81 af 12. november 1999 fra Folketingets Retsudvalg (Alm.del – bilag 227) og senest justitsministerens redegørelse i et samråd i Retsudvalget den 15. januar 2001.

En mulighed er at hæve strafferammerne for den pågældende lovovertrædelse.

En anden mulighed for at skærpe straffen er ved en ændring af lovteksten at præcisere de kriterier, der skal anvendes ved strafudmålingen, herunder hvad der skal betragtes som skærpene omstændigheder, og i bemærkningerne til lovforslaget at angive retningslinierne for den ændring af strafudmålingen, der tilsigtes.

En tredje mulighed for at skærpe strafudmålingen er at indføre minimumsstraffe for bestemte lovovertrædelser ved i bestemmelsen at angive, at straffen for en bestemt overtrædelse er fængsel i et bestemt tidsrum, der er længere end det faste minimum for fængsel i 7 dage, jf. straffelovens § 33. Udviklingen har hidtil gået i retning af afskaffelse af sådanne minimumsstraffe, og spørgsmålet har flere gange været overvejet, senest af Straffelovrådet i betænkning nr. 1099/1987 om strafferammer og prøveløsladelser. I betænkningen konkluderede Straffelovrådet (alle 7 medlemmer), at de forhøjede minima i alle de bestemmelser, hvor de stadig fandtes, kunne ophæves. Straffelovrådet udtalte endvidere, at det efter rådets opfattelse næppe kommer på tale at indføre nye forhøjede minima for fængselsstraffe. Der henvises i det hele til betænkningen s. 71-75.

En fjerde mulighed for at skærpe straffen på et område er en drøftelse i Folketinget, der kan føre til, at anklagemyndigheden søger egnede sager indbragt for Højesteret med henblik på, at Højesteret kan tage stilling til, om der blandt andet i lyset af samfundets syn på de pågældende overtrædelsers grovhed er grundlag for at foretage en vis tilpasning af strafudmålingen. En drøftelse i Folketinget er imidlertid ikke bindende for domstolene, og et ønske fra Folketinget om at skærpe straffen på et område bør derfor i almindelighed give sig udtryk i ændret lovgivning.

Justitsministeriet har overvejet, hvorledes den ønskede skærpelse af straffen for voldtægt bedst gennemføres.

Det forhold, at Straffelovrådet for tiden er ved at foretage en generel gennemgang af strafferammerne i straffeloven, taler imod at gennemføre en skærpelse af straffen ved blot at forhøje de eksisterende strafferammer i straffelovens § 216. Efter Justitsministeriets opfattelse ville en forhøjelse af de nuværende strafmaksima i straffelovens § 216 på 6 og 10 års fængsel til henholdsvis 8 og 12 års fængsel gøre det nødvendigt at overveje ændringer af de øvrige bestemmelser om seksualforbrydelser i straffelovens kapitel 24 og eventuelt også andre bestemmelser i straffeloven og dermed i vidt omfang foregribe Straffelovrådets arbejde.

Det er endvidere efter rigsadvokatens redegørelser for praksis klart, at der ikke i selv de groveste voldtægtssager er behov for et strafmaksimum, der er højere end det nugældende på 10 års fængsel. Det vil efter Justitsministeriets opfattelse ikke være rigtigt at foreslå strafmaksima, der ligger helt uforholdsmæssigt højt i forhold til det tilsigtede straffniveau.

Justitsministeriet finder endvidere, at der ud fra principielle betragtninger ikke bør indføres et strafmi-